

SXEDIO.F91

3.5.1953: ΟΙ ΕΚΛΟΓΕΣ ΣΤΗ ΛΕΥΚΩΣΙΑ. Ο ΕΖΕΚΙΑΣ ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ ΤΙΘΕΤΑΙ ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΥ ΤΟΥ ΑΚΕΛ

Τα πράγματα στη Λευκωσία παρουσιάζονταν πολύ εύκολα για τη Δεξιά στις δημοτικές εκλογές του **1953**.

Η πρωτεύουσα αποτελούσε πάντοτε το προπύργιο της Δεξιάς και η Αριστερά, παρά τις προσπάθειες της, ποτέ δεν είχε κατορθώσει να εξασφαλίσει μόνη της τη δημαρχία της πόλης.

Μόνο το **1946** το είχε κατορθώσει κι' αυτό με τον συνοδοιπόρο Ιωάνη Κληρίδη που κατόρθωνε να συγκεντρώνει γύρω του και άλλους ανεξάρτητους, πέραν της Δεξιάς που για τον ένα ή τον άλλο λόγο δεν ήθελαν το Θεμιστοκλή Δέρβη στη δημαρχία της Λευκωσίας.

Τώρα όμως απουσίαζε ο Ιωάννης Κληρίδης μετά τη διαφωνία του και τη σύγκρουση του με την αριστερά και ο Θεμιστοκλής Δέρβης, Γενικός Γραμματέας του Κυπριακού Εθνικού Κόμματος της Δεξιάς, που είχε εκλεγεί πανηγυρικά το **1949**, θεωρείτο το φαβορί και πάλι των εκλογών.

Η Αριστερά προσπάθησε στην αρχή να προωθήσει την απόφαση του ΑΚΕΛ για συνεργασία και γνωρίζοντας ότι με το πλειοψηφικό και με τα προηγούμενα αποτελέσματα δεν θα μπορούσε να βγάλει ούτε ένα δικό της άνθρωπο στο Δημοτικό Συμβούλιο, πλησίαζε το Δέρβη και του ανήγγειλε ότι ήταν πρόθυμη να μη ζητήσει ούτε ένα δημοτικό σύμβουλο, αρκεί το νέο Δημοτικό Συμβούλιο που θα ήταν υπό την ηγεσία του Δέρβη να υιοθετούσε, όπως είπε αργότερα το στέλεχος της Αριστεράς και υποψήφιος της παράταξης, Στέλιος Ιακωβίδης, "τη γραμμή του αδιάλλακτου εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα".

Ο Δέρβης γνωρίζοντας τη δύναμη του στη Λευκωσία δεν έπαιρνε από λόγια και απέρριψε κάθε σκέψη για συνεργασία με την Αριστερά και χαρακτήρισε τη συνεργασία "το ναρκωτικόν

καταπότιον της κομμούνας, διά να ναρκώση την δράσιν μας και να παραλύση τας ενεργείας μας και έτι εξ ενέδρας μεθαύριον να μας καταφέρει το τελειωτικόν πλήγμα που ακόμη ούτε στο πρόσφατον παρελθόν δεν το κατάφερε".

Μια και η προεκλογική συνεργασία που θα εξασφάλιζε και το αποτέλεσμα των εκλογών δεν κατέστη δυνατό να επιτευχθεί, οι δυο παρατάξεις προχώρησαν στον καταρτισμό του δικού τους συνδυασμού.

Επικεφαλής της Δεξιάς τέθηκε και πάλι ο Δέρβης ενώ η Αριστερά επέλεξε τον "ανθό" της για να αντιμετωπίσει τον Δέρβη παίζοντας το τελευταίο της χαρτί, σε μια προσπάθεια να εξασφαλίσει τον πρώτο δήμε της Κύπρου.

Επικεφαλής του συνδυασμού της Αριστεράς τέθηκε ο Γενικός Γραμματέας του ΑΚΕΛ Εζεκίας Παπαϊωάννου με άλλα στελέχη του Κόμματος, όπως οι Χριστάκης Κατσαμπάς μετέπειτα Αρχισυντάκτης της εφημερίδας "Φιλελεύθερος" και Στέλιος Ιακωβίδης, αρχισυντάκτης της εφημερίδας "Νέος Δημοκράτης" και μετέπειτα της "Χαραυγής".

Με τον τρόπο αυτό τον εθνικό συνδυασμό της Λευκωσίας όπως ονομάστηκε ο Συνδυασμός της Δεξιάς αποτελούσαν οι Θεμιστοκλής Δέρβης, Γεώργιος Πούλιας, υποψήφιος Αντιδήμαρχος, Πολ. Γρηγοριάδης, Χρ. Καλόγηρος, Ανδρέας Αραούζος, Χρ. Παπαέλληνας, Μιλτ. Κακουλλής και Νίκος Θεμιστοκλέους.

Στην ουσία επρόκειτο για τους ίδιους υποψηφίους που είχαν εκλεγεί και στις εκλογές του 1949 με μόνη διαφορά τον Νίκο Θεμιστοκλέους που είχε αντικαταστήσει τον Ευρ. Ζεμενίδη.

Το συνδυασμό της Λαϊκής Παράταξης, όπως ονομάστηκε ο συνδυασμός της Αριστεράς αποτελούσαν οι Εζεκίας Παϊωάννου, Στ. Ιακωβίδης, Μίνως Περδίως, Γ. Μανούρης. Χρ. Κατσαμπάς, Λ. Εξαδάκτυλος, Χρ. Κούτσουλλος (Στυλιανού) και Ανδρέας Αγρότης.

Ως ανεξάρτητος υπέβαλε υποψηφιότητα στις 2 Μαΐου που έληγε η προθεσμία ο Σωτηράκης Ιωαννίδης.

Αγγέλλοντας τον σχηματισμό του συνδυασμού της Αριστεράς η εφημερίδα του ΑΚΕΛ "Νέος Δημοκράτης" έγραφε στις **3.5.1953**:

"Είναι αλήθειες που χάνουν όταν δείχνουν όλο το μεγαλείο του προσώπου τους. Και μια τέτοια αλήθεια, που δεν παρίσταται ανάγκη ν' αποκαλυφθούν όλες της οι λεπτομέρειες είναι πως η Λαϊκή Παράταξη της Λευκωσίας έκανε το παν για την πραγμάτωση των πιο φλογερών κι' άσβεστων πόθων του λαού μας που εκφράζονται της ιστορικές αυτές μέρες με τα τριαδικά συνθήματα : Λαϊκή ενότητα, αδιάλλακτος εθνικο-απελευθερωτικός αγώνας, πραγμαγματικοί εκλογικοί συνδυασμοί στις δημοτικές εκλογές. Έκανε το παν η Λαϊκή Παράταξη Λευκωσίας με συνέπεια καθαρότερη από τον Αδάμαντα, με πατριωτισμό που παρόμοιο του δεν έχουν να επιδείξουν οι σελίδες των εκλογικών αγώνων της πατρίδας μας. Κι' αν δεν στέφθηκαν με επιτυχία οι πατριωτικές και αν ιδιοτελείς μας προσπάθειες έχει καθαρή τη συνείδηση πως έπραξε στο ακέραιο το καθήκον της απέναντι στο λαό μας. Κι όταν δεν της έμεινε άλλη διέξοδος προχώρησε στον καταρτισμό του δικού της συνδυασμού, του συνδυασμού Λαϊκής Πατριωτικής Ενότητας, υπό την ηγεσία του αγαπημένου αρχηγού των κυπρίων εργαζομένων Γ. Γ. του ΑΚΕΛ φ. Ε. Παπαϊωάννου, και με υποψήφιο αντιδήμαρχο τον Αρχισυντάκτη της εφημερίδας μας φ. Στέλιο Ιακωβίδη. Τα υπόλοιπα μέλη του συνδυασμού Λαϊκής Πατριωτικής Ενότητας είναι επίσης διαλεχτά παιδιά των εργατών και των εργαζομένων, δοκιμασμένα στον ανιδιοτελή σκληρόν αγώνα για την καθημερινή ζωή και την μελλοντική ευτυχία του λαού, ηγετικά στελέχη της Λαϊκής Παράταξης. Αυτοί είναι: Οι Γεώργιος Μαννούρης, Παγκύπρια γνωστός ηγέτης στους αγώνες των καταστηματαρχών, Μίνως Περδίας, δημοσιογράφος και ακούραστος εργάτης στον τομέα της λογοτεχνίας και του λαϊκού πολιτισμού, Χρήστος Κασσαμπάς, αρχηγός της Κυπριακής Δημοκρατικής Νεολαίας, Λοΐζος Εξαδάκτυλος, Κεντρικό στέλεχος της Παγκύπριας

Ενώσης Μικροκαταστηματαρχών, Χρυσόστομος Στυλιανού, ο αγαπημένος αρχηγός της μεγαλύτερης συντεχνιακής Οργάνωσης στην Κύπρο των εργατών οικοδομών και Ανδρέας Αγρότης εμπορευόμενος και λαϊκός αγωνιστής.

Ο υπό την ηγεσία του φ. Ε. Παπαϊωάννου συνδυασμός Λαϊκής Πατριωτικής Ενότητας κατέρχεται στις εκλογές ύστερα που το ΑΚΕΛ και οι λαϊκές Οργανώσεις εξάντλησαν όλα τα μέσα, εμόχθησαν ως την ύστατη στιγμή για το σχηματισμό ενός ενιαίου εκλογικού συνασπισμού, ο οποίος θα έδινε στην παλλαϊκή επιθυμία την πιο ολοκληρωτική διέξοδο από το τέλμα της εθνικής διάπασης, θα οδηγούσε στον περίλαμπρο θρίαμβο των εθνοσωτήριων αρχών της παγκομματικής εθνικής συνεργασίας.

Ωστόσο, ο συνδυασμός Λαϊκής Πατριωτικής Ενότητας κατέρχεται στον εκλογικό στίβο με απέραντη αισιοδοξία, με πίστη στις λαϊκές δυνάμεις όλων των κοινωνικών τάξεων και πολιτικών παρατάξεων, οι οποίες έπαψαν πια να επηρεάζονται από την αντιλαϊκή και σκόπιμη χρησιμοποίηση του σκιάχτρου και του μπαμπούλα του κομμουνισμού, οι οποίες τόσο μεγαλόπρεπα έχουν διαδηλώσει τον τελευταίο καιρό τις αρχές της παλλαϊκής ενότητας και που σε μερικές περιπτώσεις τις έχουν δοκιμάσει στην πράξη.

Με απaráμιλλη πατριωτική συνέπεια, με θάρρος, (στοιχεία που χαρακτηρίζουν ιδιαίτερα τις οργανώσεις του λαού και τους εκπροσώπους των) ο υπό την ηγεσία του Γ.Γ. του ΑΚΕΛ συνδυασμός θα σηκώσει ψηλά, πανύψηλα το πατριωτικό λάβαρο της παλαϊκής συσπείρωσης, θα δώσει με όλο το λαό συμπαραστάτη μια πολιτισμένη εκλογική μάχη για να υπερισχύσει τελικά η θέληση του λαού, για να μπουν στη θέση τους οι κάθε λογής διασπαστές και να τραβήξει μπροστά ακατάσχετος ο εθνικοαπελευθερωτικός λαϊκός χείμαρρος.

Ηδη η πρώτη είδηση ότι η Λαϊκή Παράταξη θα κατέλθει έστω και μόνη, η είδηση ότι θα ηγηθεί του

εκλογικού αγώνα του λαού ο φ. Παπαϊωάννου προκάλεσε ρίγη ενθουσιασμού, ύστερα από μια αγωνιώδη πολυήμερη αναμονή. Ο λαός όλων των κοινωνικών τάξεων ανέπνευσε με το άκουσμα ότι η λαϊκή παράταξη θα του δώσει τη διέξοδο ν' αγωνιστεί κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες για να προωθήσει ακόμα πάρα πέρα την ενότητα του. Ας είναι βέβαιος δε ο λαός ότι οι Λαϊκές οργανώσεις θ' ανταποκριθούν μέχρι τέλους στις προσδοκίες του κι' ότι και στον εκλογικό αγώνα η συμβολή τους θα είναι σταθερή προς την κατεύθυνση της αγωνιστικής συσπείρωσης, όχι προς την κατεύθυνση του ολέθριου διχασμού, που τον επιθυμούν και τον καλλιεργούν μερικές ύποπτες και υποχθόνιες δυνάμεις".

Οι υποψήφιοι της Αριστεράς έκαναν την ίδια

μέρα την πρώτη κοινή εμφάνιση τους στο οίκημα της Ένωσης Μικροκαταστηματαρχών Λευκωσίας, όπου μίλησε ο επαρχιακός γραμματέας του ΑΚΕΛ Γερηγόρης Σπυρου.

Τους υποψηφίους παρουσίασε ο Γ. Μαννούρης και στη συνέχεια πήρε το λόγο ο υποψήφιος Στέλιος Ιακωβίδης που αναφέρθηκε στις προσπάθειες συνεργασίας με τη δεξιά πριν ανακοινωθεί ο συνδυασμός της Αριστεράς:

Όμως οι δυνάμεις της μαύρης αντίδρασης, οι δυνάμεις της διάσπασης και του διχασμού καταθρουβημένες από την πλατειά απήχηση πούχαν οι πατριωτικές μας προτάσεις μέσα στο λαό άρχισαν να δουλεύουν ύπουλα με όλα τα μέσα για να σαμποτάρουν, να ναυαγήσουν την εφαρμογή αυτής μας της εθνοσωτήριας γραμμής. Όλα τα μέσα μπήκαν σ'ενέργεια. Απειλές, διαστρέβλωση και συκοφαντία. Ήταν όμως, τόσο πλατειά η απήχηση που βρήκαν οι πατριωτικές μας προτάσεις που όλες αυτές οι μανούβρες θά σπάζαν πάνω στο λαϊκό χείμαρρο που έντονα απαιτούσε: Να πάψει το αλληλοφάγωμα. Να μονιάσουμε. Να ενωθούμε. Γι' αυτό και η Εθναρχία, που πρέπει να πούμε ήταν και είναι το κυριώτερο εμπόδιο στη συνένωση και συναδέλφωση του λαού, πριν λίγες μέρες εξέδιδε το

γνωστό διασπαστικό και στην ουσία αντεθνικό της ανακοινωθέν, με το οποίο καλούσε τους δεξιόφρονες με το τριμμένο σύνθημα "μακράν από τους Κομμουνιστές" να μην συνεργασθούν με τη Λαϊκή μας Παράταξη.

Μια σειρά άλλοι πολιτικοί παράγοντες δήλωσαν πως οι προτάσεις μας είναι σωστές, λογικές, πατριωτικές. Μια μερίδα αυτών των πολιτικών παραγόντων προχώρησε σε προσπάθειες για καταρτισμό συνδυασμού.

Εμείς δηλώσαμε πως είμαστε έτοιμοι να υποστηρίξουμε ένα συνδυασμό και χωρίς ν'άχουμε ούτε ένα δικό μας υποψήφιο σ' αυτό, αν ο συνδυασμός αυτός υιοθετούσε τη γραμμή της ενότητας και συνεργασίας όλου του λαού στον απελευθερωτικό αγώνα, αν στο πρόγραμμα του υιοθετούσε τη γραμμή του αδιάλλακτου εθνικο- απελευθερωτικού αγώνα. Δυστυχώς, όμως, οι προσπάθειες της μερίδας αυτής των παραγόντων Λευκωσίας δεν καρποφόρησαν κι' αυτό όχι από δική μας υπαιτιότητα. Και σ' αυτή την περίπτωση οι μαύρες δυνάμεις της διάσπασης έκαμαν ότι μπορούσαν και τελικά πέτυχαν όλα τα πολιτικά κόμματα και οργανώσεις και θα εμφανίζονται με το μαγαλύτερο δυνατό κύρος και αντιπροσωπευτικότητα.

Πιστεύουμε πως η πολιτική του μονόπλευρου προσανατολισμού στις χώρες της Δύσης, οι περισσότερες από τις οποίες είναι αποικιακές δυνάμεις και η περιφρόνηση της συμπάθειας και υποστήριξης από μέρους των άλλων χωρών, ζημιώνει εξαιρετικά την εθνικήν μας υπόθεση. Είναι από το **1946**, που το κόμμα μας, και η λαϊκή παράταξη διακηρύττουν αυτή τη γραμμή. Χρειάστηκαν επτά ολόκληρα χρόνια για να γίνει παραδεχτό από μέρους της Εθναρχίας πως επιβάλλεται ν' αποταθούμε προς όλες ανεξαιρέτα τις χώρες μέλη του ΟΗΕ. Χρειάστηκαν **7** ολόκληρα χρόνια για να βγει η εθναρχία έξω από τα περιβόητα ελληνοβρετανικά πλαίσια φιλίας, θα χρειαστούν άραγε αλλά επτά χρόνια για να γίνει εξίσου παραδεχτό πως για την επιτυχή έκβαση του

εθνικού μας αγώνα επιβάλλεται η ενότητα όλων ανεξαιρέτα των δυνάμεων του λαού μας σ' ένα Ενιαίο Απελευθερωτικό Μέτωπο Πάλης. Θα χρειαστούν άραγε άλλα τόσα χρόνια για να διακηρυχθεί αυτό που αποτελεί το υπέρτατο καθήκον της στιγμής;

Στη συγκέντρωση μίλησε επίσης και ο Χρ. Κατσαμπάς ο οποίος σύμφωνα με τον "Νέο Δημοκράτη" με μια σύντομη μα ζωντανή ομιλία τόνισε τα σοβαρά καθήκοντα που επωμίζονται όλοι οι συνεπείς πατριώτες στη σκληρή πάλη, που διεξάγεται ανάμεσα τις δύο γραμμές: ανάμεσα στην εθνοσωτήρια γραμμή της ενότητας όλων των λαϊκών δυνάμεων στη διεξαγωγή του εθνικο-απελευθερωτικού και όλων των άλλων αγώνων του λαού μας και την ολέθρια γραμμή της διχόνοιας και της διάσπασης".

Πρόσθεσε:

"Κρατάμε στα χέρια μας ένα πανίσχυρο όπλο-την αλήθεια. Ο λαός γνωρίζει καλά από τη μακρόχρονη πείρα του, ποίοι με τους αγώνες και τις θυσίες τους υποστηρίζουν τα γνήσια λαϊκά συμφέροντα, ποίοι στέκονται καθημερινά στο πλευρό των μαζών, που αγωνίζονται για ν' απολυτρωθούν εθνικά, να παλαίψουν για τη λύση των καθημερινών τους προβλημάτων για την ανατολή μιας νέας χαρούμενης και ευτυχισμένης ζωής".

Οι λίγες μέρες που μας μένουν ίσαμε την ημέρα της εκλογής πρέπει να χρησιμοποιηθούν στον ανώτατο δυνατό βαθμό για την πλατεία, έντονη και δραστήρια διαφώτιση των λαϊκών μαζών. Οι πρωτοπόροι αγωνιστές της ενότητας καλούνται να δώσουν όλες τους τις δυνάμεις στον αγώνα. Καλούνται να αναπτύξουν πρωτοβουλία, άφθαστη ενεργητικότητα για μια χωρίς προηγούμενη επιτυχία της πατριωτικής γραμμής της ενότητας. Ο αγώνας μας πρέπει να διεξαχθεί πολιτισμένα, ψύχραιμα, σε πλήρη συνέπεια με τη γραμμή της ενότητας και της αδελφωσύνης, που ακολουθούμε. Στο δρομο μας πιθανόν να συναντήσουμε προκλήσεις από τους επιτήδειους, μα μπορούμε και πρέπει να τις αποφύγουμε, να τις περιφρονήσουμε και

να διαπαιδαγωγήσουμε όλο το λαό πάνω στο πνεύμα της ενότητας".

Ο Χρ. Κατσαμπάς τέλειωσε την ομιλία του με τα συνθήματα:

- Όλοι στον αγώνα για το θρίαμβο της ενότητας.
- Όλες οι δυνάμεις στον αγώνα για τη νίκη.
- Ζήτω ο ενιαίος αγώνας του λαού μας για τη Λευτεριά.